

Nr 451.

Av herr Nyblom m. fl., angående ändring i vissa avseenden av fattigvårdslagen.

Tillståndet inom den allmänna fattigvården är inte tillfredsställande. De enormt stegrade fattigvårdskostnaderna trycka hårt i kommunerna. Den av arbetslösheten och depressionen föranledda nöden i landet skapar förhållanden för fattigvårdsstyrelserna, som äro rent olidliga och som nödvändiggöra vissa ändringar i fattigvårdslagen.

Frågan om fattigvårdsbördornas jämnare fördelning mellan kommunerna har ju också varit föremål för utredning genom den av Kungl. Maj:t tillsatta skatteutjämningsberedningen. Denna beredning har i sitt för omkring ett år sedan avgivna betänkande föreslagit en vidlyftig omorganisation av hela fattigvården. Detta förslag har emellertid vid den remiss, som ägt rum av betänkandet till myndigheter och organisationer, underkastats en mycket ingående kritik. Det torde därför vara i hög grad tvivelaktigt, om ur detta omfattande förslag någonsin kan väntas framgå en reform. I varje fall kräver detta en avsevärd tid.

Det förefaller därför som skulle vissa mindre ändringar kunna företagas i fattigvårdslagen, varigenom påtagliga missförhållanden skulle kunna bortelimineras och tillståndet förbättras, utan avvaktande av en eventuell större reform.

Genom det hårda tryck på kommunerna, som fattigvården förorsakar, nödgas fattigvårdsstyrelserna starkt hävda den egna kommunens intressen mot andra. Detta kan i och för sig icke klandras utan ligger i förhållandenas natur. Klander är befogat endast ifall icke fullt lojala medel komma till användning i denna dragkamp mellan kommunerna. Tyvärr kan det nog konstateras, att så icke alltid är fallet. De åtgärder, som en del fattigvårdsstyrelser tillgripa för att skydda sin kommun, stå icke alltid på den höga nivå, som denna samhällsgagnande verksamhet borde förutsätta. Sedan den faktiska mantalskrivningen blivit avgörande för hemortsrätten i fattigvårdshänseende, anse sig många fattigvårdsstyrelser böra hindra sådana individer att få hemortsrätt i kommunen, vilka kunna väntas falla fattigvården till last i en ej alltför avlägsen framtid. Detta sker lättast genom att hindra att »ett fattigvårdsfritt år» får förflyta efter inflyttningen i kommunen. I fråga om understöd åt vuxna personer, vilka icke på grund av ålderdom äro arbetsoförmögna, gäller som regel, att den understödsgivande fattigvårdsstyrelsen för att bevisa, att behov enligt 1 § förelegat, måste förete läkarintyg, varav framgår, att understödstagaren på grund av sjukdom, lyte eller eljest bristande kropps- eller själskrafter är oförmögen att genom arbete försörja sig. Annorlunda är för-

hållandet i fråga om understöd åt minderåriga barn. Beträffande medellös minderårig föreligger städse behov av fattigvård enligt 1 § fattigvårdslagen, därest hans behov icke annorlunda tillgodoses. På grund härav anses enligt praxis dylikt behov föreligga för hos medellösa föräldrar vårdade minderåriga barn, därest föräldrarna, ehuru arbetsföra, på grund av arbetslöshet sakna inkomst. Då understöd meddelas en dylik familj plägar hemortskommunen åläggas att ersätta den del av understödet, som motsvarar skäligt underhållsbidrag åt barnen, och denna del av understödet, som alltså anses hänförligt till fattigvård enligt 1 § fattigvårdslagen, hindrar familjen att vinna hemorts rätt i mantalsskrivningskommunen. Denna understödsform har på grund av arbetslösheten under senare tid fått synnerligen stor användning och det torde huvudsakligen, om icke uteslutande, vara nämnda understödsform som alltmer synes missbrukas i syfte att förhindra hemortsrättsförvärv. Dessa missförhållanden äro av den allvarliga art att de oundgängligen snarast möjligt böra avhjälpas. Detta synes kunna ske genom att dylik fattigvård inrangerades under 50 § 2 mom. fattigvårdslagen, varigenom fattigvården icke komme att inverka på hemortsrätten och icke skulle ersättas av hemortskommunen.

De dömande myndigheterna ha ofta alltför lätt att tillmötesgå långt gående krav från de understödssökande. På grund av att länsstyrelserna och kammar-rätten icke äga en på personkänedom grundad kunskap om de individer, vars understödsbehov de skola avdöma, få de avgöra målen efter de handlingar och intyg, som företes. De förhållanden, vartill hänsyn kan behöva tagas vid bedömande av understödsbehovet, äro ofta av så grannlaga natur, att det icke anses lämpligt eller ens rådligt att i offentlig handling närmare redogöra för dem. Det har till och med förekommit att kommunala nämnder åtalats för anteckningar som gjorts i protokoll o. d. om enskildas förhållanden. Å andra sidan händer det, att intyg lämnas, vars riktighet kan vara mycket omtvistad, och läkarintygen kunna till och med vara missvisande, då det gäller att bedöma en persons arbetsförmåga eller försörjningsmöjligheter. Det saknas därför icke exempel på att notoriska äventyrare och personer, som föra ett lättjefullt och lastbart leverne, tillerkännas frikostigt underhållsbidrag. De lokala styrelserna, vars medlemmar äga en på personlig iakttagelse grundad kännedom om de understödssökande, borde därför tillerkännas ett större inflytande på bedömandet av understödsbehoven och de belopp, som skola utgå.

Även i fråga om »hemsändning» döma myndigheterna på ett sätt, som otillbörligt fördyrar fattigvården. Det gives exempel på att understödstagare kosta det dubbla beloppet i vård på en främmande ort, än vad en lika fullgod vård skulle betinga på hemorten, men att hemsändning likväl icke medgives. Det har gått så långt att anförvanter, kanske mycket avlägsna sådana, formligen göra sig förtjänst på att hos sig behålla av dem vårdade understödstagare och därför motsätta sig hemsändning. Myndigheterna äro i allmänhet mycket litet tillmötesgående mot fattigvårdsstyrelsernas anhållan om hemsändning,

och då understöd på främmande ort genomgående är högt, få kommunerna på detta sätt bära onödigt stora fattigvårdsbördor.

Hela understödsverksamheten har kommit in i ett för samhället ogynnsamt läge och därigenom blivit själva roten till den olyckliga understödstarandan. Den humanisering av denna hjälpverksamhet, som 1918 års fattigvårdslag avsåg och som ingen egentligen motsatt sig, har medfört, att fordringarna på hjälp ställas alldeles för högt och av de statliga myndigheterna ofta på ett alltför lättvindigt och frikostigt sätt tillmötesgås.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställas,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning av här påtalade förhållanden inom fattigvården och att till riksdagen inkomma med de förslag, var till denna utredning kan föranleda.

Stockholm den 23 januari 1934.

Georg Nyblom.

Arthur Heiding.

Jones Erik Andersson
i Ovanmyra.

Albin Eriksson
i Toftered.

M. L. Petersson
i Broaryd.

Axel Hansson
i Rubbestad.

Otto Niklasson.

Wilhelm Beck.

Osc. Werner
i Höjen.

Harald Andersson
i Dunker.

